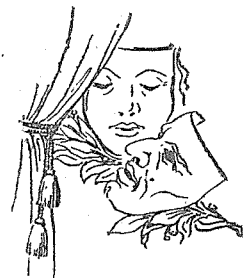

KULTURNÍ KALENDÁŘ

města

HRANIC

Květen 1959

Vydání okresní Dům osvěty v Hranicích. Cena 20 hal.

At' žije První máj -

DEN BOJOVÉ SOLIDARITY PRACUJÍCÍCH

CELÉHO SVĚTA!

PROLETÁŘI VŠECH ZEMÍ SPOJTE SE!

Z HISTORICKÉHO KALENDÁŘE

1. 5. Svátek práce — den pracovního klidu.
1. 5. 1904 zemřel Ant. Dvořák, hudební skladatel.
5. 5. 1945 vypuklo povstání pražského lidu proti okupantům.
5. 5. 1818 se narodil Karel Marx.
6. 5. 1899 se narodil Karel Schulz, spisovatel.
9. 5. státní svátek Československé republiky (14. výročí osvobození Sovětskou armádou).
14. 5. 1921 byl zahájen v Praze ustavující sjezd Komunistické strany Československa.
15. 5. 1859 se narodil Pierre Curie, francouzský fyzik.
16. 5. 1909 se narodil František Kožík, spisovatel.
19. 5. 1899 se narodil Leonid Leonov, sovětský spisovatel a dramatik.
19. 5. 1949 zemřel národní umělec Petr Jilemnický, slovenský spisovatel.
20. 5. 1799 se narodil Honoré de Balzac, francouzský spisovatel a dramatik.
21. 5. 1939 zemřel Jiří Mahen, spisovatel a dramatik.
23. 5. Dén tělovýchovy a sportu.
25. 5. 1849 se narodil František Ženíšek, malíř.
31. 5. 1809 zemřel Josef Haydn, hudební skladatel.
31. 5. 1819 se narodil Walt Whitman, americký básník.

1. týden

2. 5. sobota — Taneční beseda v ZK Sigma, začátek ve 20 hcd.
3. 5. neděle — Beskydské divadlo: „Noc na Karlštejně“, v roli Karla IV. vystupuje zasloužilý umělec Karel Höger, laureát státní ceny, j. h. Sál sokolovny ve 20 hcd.
5. 5. úterý — Divadlo hudby: Smetanova „Má vlast“. Začátek v 19,30 hod.

VZPOMÍNÁME

Počátkem měsíce května 1958 vyprovodil početný zástup hranických občanů na hřbitov u Kostelíčka kronikáře našeho města JUDr. Vladimíra Bartovského.

Vzpomínajíc na něho při prvním výročí jeho odchodu, nemůžeme nevzpomenouti současně i jeho otce Vojtěcha Bartovského, rodáka z Bolevce u Plzně, který přišel v roce 1900 do Hranic jako odborný učitel české měšťanské školy, založené tři roky předtím. Mladý učitel se věnoval horlivě práci kulturní a osvětové, do srdcí Hraničanů se však trvale zapsal knihou o dějinách našeho města, vydanou r. 1906 pod názvem „Hranice“. Práci „Hranický okres“ doplnil r. 1909 řadu obdobných svazků Vlastivědy moravské. Intenzivní činnost přispěla k jeho předčasné smrti 20. března 1910 ve stáří necelých 34 roků.

Jeho syn Vladimír Bartovský, narozený 15. června 1904, již za právnických studií přes značné existenční starosti nastupuje ve vlastivědné práci na cestu svého otce. V roce 1924 vydává za přispění řady odborníků spis „Hranice, lázně Teplice“, úplně přepracovanou a značně rozšířenou práci svého otce z roku 1906. Přestože od té doby se naše poznatky opět roz-

rostly, zůstává toto dílo základní prací o našem městě, podávající poučení o jeho historii a místopisu, o poměrech zeměpisných, geologických, přírodopisných, kulturních, hospodářských, dopravních, jazykových, národopisných a zdravotních. Také v Záhorské kronice uveřejnil několik studií.

Po krátké praxi u okresního soudu v Hranicích působil JUDr. Vladimír Bartovský jako okresní soudce v několika městech severovýchodní Moravy, až zakotvil v Ostravě. Stále ho láká literární práce a od roku 1930 se objevují v Lidových novinách jeho fejetony a povídky, vydané později knižně pod názvem Rekurs. Vzbudily pozornost spisovatele Vojtěcha Martínka, z jehož popudu se dr. Bartovský stal spolupracovníkem ostravského rozhlasu, do jehož mikrofonu přednesl řadu přednášek, úvah i krajových pásem.

Těžká srdeční choroba ho přivedla v roce 1952 zpět do rodných Hranic. Po ročním zotavení vrací se znovu do práce jako právní referent Hranické cementárny. Tři roky složitých právních jednání a nekonečných služebních cest unavily jeho choré srdce tak, že po novém záchvatu nemoci v létě 1955 byl definitivně vyřazen z pravidelné práce. Avšak ani tehdy nesložil ruce v klín. Na žádost MNV se ujímá s opravdovou zálibou a láskou funkce kronikáře města Hranic. Záslužným skutkem v této jeho činnosti je zejména zasvěcené vyličení zrodu a budování Hranické cementárny.

Své dílo rozmnožil v posledním roce svého života o barvitý a poutavý obraz dějin n. p. Sigma, vydaný — bohužel, bez udání jména autora — v létě 1958 pod názvem „75 let závodu Sigma Hranice 1883—1958“.

Zákeřná choroba ho doslovně odtrhla od stránek hranické kroniky, neboť zesnul dne 5. května 1958 několik hodin poté, co prudká bolest ho donutila odložit pero. Pro opravdu hlubokou lásku k rodnému kraji a městu a pro tichou, ale obětavou práci si dr. Vladimír Bartovský zasloužil, abychom na něho vzpomínali.

14. 5. čtvrtek — Koncert Moravské filharmonie: „Večer romantiků”.
Sál Hudební školy ve 20 hod.
16. 5. sobota — Jan Šelle: „Adam a Eva”.
Divadelní představení ZK Sigmy v
Domě osvěty ve 20 hod.
17. 5. neděle — Dětské dopoledne.
Dům osvěty v 9 hod.

LÁSKA PROCHÁZÍ KOMFORTNÍ BYTEM

Divadelní soubor ZK Sigma Hranice předstoupí v režii Zdeňka Langera před naši veřejnost novou divadelní hrou Jana Šelleho — „Adam a Eva”. Námět, který je v této veselohře zpracován, poukazuje na nerozvážné a náhlé sňatky mladých lidí, kteří je často uzavírají, aniž pro život cítí jeden k druhému to nejzákladnější — lásku a porozumění. V tomto případě je to sňatek pro moderní komfortní byt.

Soubor vzal si za úkol oživit starou a dobrou divadelní tradici ZK Sigma a bude na naší veřejnosti, aby posoudila, do jaké míry se mu to podařilo. Jsme přesvědčeni, že veselohra, která oplývá komickými situacemi a zápletkami, uspokojí každého diváka.

8. KVĚTEN 1945 V HRANICÍCH

„... v mé paměti dobře utkvěla noc ze 7. na 8. května 1945. Na hlavy fašistických uchvatitelů byla obrácena veškerá síla ohně i mocná technika Sovětské armády a město Hranice bylo osvobozeno z fašistického otroctví.

Pamatuji se na jasné ráno 8. května, na ulice a náměstí města zalité jarním sluncem svobody. Na azurovém nebi letí sovětská letadla dobíjet zbytky hitlerovských hrdlořezů. Ulice města se zaplnily měšťany a mládeží ve sněhobílých krojích. Všechno obyvatelstvo — muži, ženy, starci a děti — vítali osvoboditele, vojáky Sovětské armády, zahrnujice je kyticemi živých květů. Z úst osvobozených, jásajících mužů, žen, starců a dětí se ozývalo vítání: „Nazdár! Ať žije Stalin!”

Slyšíce tato nadšená provolávání, vycházející z úst dětí, objímajících svého tátu nebo mámu, naši vojáci se zarosenýma očima sevřeli pevně zbraně; uvnitř kolony zní vítězná bojová píseň a nenávisť k nepříteli se stupňuje, aby dobila fašistickou bestii v jejím vlastním doupěti...

To je obraz onoho památného úterý 8. května 1945, v němž byly Hranice osvobozeny vítěznou Sovětskou armádou, jež trvala šest roků, 1 měsíc a 23 dní, tak vyličil tento den jeden z těch, kteří Hranice osvobodili, major Sovětské armády Zapasa, vyznamenaný Čs. válečným křížem, dnes předseda zemědělského artělu „Říjen” v Kuznědělevu v SSSR. Ani po desíti letech nevyumizelo mu z paměti májové jitro v roce 1945 a vzpomíná na ně právě citovanými slovy v dopise z 1. května 1955, zasláném městskému výboru KSČ a všem občanům města Hranic.

A v hranické kronice čteme dále o 8. květnu tyto vzrušené věty:

8. květen 1945 je slavný den v Hranicích. Na radniční věži vlají československé prapory a také rudé

3. týden

19. 5. úterý — Divadlo hudby: „Vítězná píseň Jaroslava Ježka”, díl IV. Začátek v 19,30 hod.
21. 5. čtvrtek — Večerní promenádní koncert v Sa-dech Zd. Nejedlého ve 20 hod.
22. 5. pátek — Loutkové divadlo v odborném učilíšti Sigmy v 15 hod. „Strašidlo ve mlýně”.
23. 5. sobota — „Májový večírek” zdravotnictvé školy v sokolovně.

vlajky se srpem a kladivem. Náměstím, jež je plno praporů a lidí, projíždějí ruské jednotky, nákladní auta, tanky, motorová těžká děla a zásobovací kolony. Pod radničním balkónem hraje Klivarova hudba. Balkón je cvěčen a ozdoben květinami a na něm jsou dívky v krojích. Z dálky je to jako veliká živá kytice. Po stranách ulice jsou špalíry z obecnstva, ozdobeného trikolórami a mají úsměv na tvářích. Známí si gratulují slovy: „Mnoho zdaru do nové republiky!”

Místní národní výbor pojmenoval jedno z našich náměstí památným datem 8. května, aby denně připomínal všem občanům Hranic historický den, jenž znamenal přelom v životě města. Až budou historikové hledat po staletích nejdůležitější epochy československých dějin bouřlivého XX. století, označí nepochybně rok 1945 za předěl, v němž sociální revoluce doplnila obnovenou politickou svobodu socializací výrobních prostředků a zahájila tak novou éru naší historie.

Z kroniky dr. Vlad. Bartovského:
„75 let závodu n. p. Sigma”.

PŘIPRAVUJEME II. CELOSTÁTNÍ SPARTAKIÁDU

Rok 1959 je rozhodujícím v přípravách na II. celostátní spartakiádu. Při nich bude hrát velkou roli nadšení, obětavost a láska všeho našeho lidu, splnit tento veliký úkol. Nejen členové Československého svazu tělesné výchovy, ale všichni občané, ce á Národní fronta pod vedením naší slavné strany přiloží ruku k společnému dílu a uskuteční tuto všearodní slavnost.

Jedním z medalekých úkolů příprav pro II. celostátní spartakiádu jsou okresní spartakiády. Počet cvičenců na II. celostátní spartakiádu je dán rozlohou strahovského cvičiště. Okresních spartakiád, sportovních soutěží a turistických akcí se však mohou zúčastnit všichni cvičenci, sportovci a turisté z celého okresu.

Spolu s veřejnými cvičeními jednot jsou okresní spartakiády tou částí příprav na II. celostátní spartakiádu, která bezprostředně zaujme celou naši veřejnost: cvičence, příslušníky jejich rodin, všechny naše občany. Zkušenosti z okresních spartakiád v roce 1955 i z Tělovýchovných slavností na Slovensku v roce 1958 ukazují, že okresní spartakiády budou úspěšné jen tehdy, když budou připravovány za účasti všech složek Národní fronty. Mají ukázat poprvé ve větších počtech divákům spartakiádní sestavy, zaujmout je pro ideový obsah a novátorství jejich pohybového vyjádření. Na úspěšně provedených okresních spartakiádách pochopí cvičenci i diváci, jakou jedinečnou událostí bude II. celostátní spartakiáda, součást oslav patnáctého výročí trvání naší lidové demokratické republiky. Okresní spartakiády mají důležité výchovné poslání. Cvičenci i diváci si při jejich přípravě a vystoupení uvědomí, že v nejbližších letech vedle činnosti tělovýchovné mají co nejvíce pomáhat svou budovatelskou prací při dovršení výstavby socialismu.

Na shledanou na II. okresní spartakiádě 31. května 1959 v Lipníku nad Bečvou.

4. týden

26. 5. úterý — Beseda v klubovně Domě osvěty v 19,30 hod na téma: Technika černobílého snímku. Besedu řídí dr. Ondra.
27. 5. středa — Vystoupení Uměleckého souboru ministerstva vnitra. Sál sokolovny ve 20 hod.
28. 5. čtvrtek — Koncert Moravské filharmonie v Hudební škole ve 20 hod. Účinkuje Josef Páleníček, klavírní virtuós.

8. ABONENTNÍ KONCERT MORAVSKÉ FILHARMONIE

Cyklus koncertů Moravské filharmonie dává příležitost hranickým občanům, aby poznali a slyšeli nejlepší naše hudební umělce — virtuósy. Do Hranic již zavítali: dr. Alexandr Plocek, houslový virtuós, v jehož podání jsme slyšeli skladby Bohuslava Martinů, Bedřicha Smetany a další. V dubnu jsme v sále Hudební školy slyšeli slavného violoncellistu Josefa Chuchro, který hrál skladby Sukovy, Griegovy a Dvořákovy. A konečně ve čtvrtek 28. května uvítáme třetího slavného sólistu letošního cyklu abonentních koncertů — klavírního virtuóse Josefa Páleníčka. Bude to poslední koncert letošního cyklu.

Josef Páleníček studoval na pražské konzervatoři u profesora K. Hoffmeistra klavír a skladbu u národního umělce V. Nováka. Ve studiu pak pokračoval v Paříži na École Normale. Jako sólista i člen Českého tria získal velké úspěchy v zahraničí a zejména jeho interpretace děl Janáčkových je oceňována jako vynikající.

KULTURNÍ POŘADY

v československých státních lázních Teplicích n. Beč.

2. května — Vystoupení třicetičlenného souboru ZK ČSD Valašské Meziříčí s pásmem: „Valašsko tančí a zpívá”. Lázeňská budova v 19,30 hod.
3. května — Koncert — violoncello a kytara. Účinkují: J. Polášek, laureát mezinárodní soutěže v Moskvě, Barbara Efenbergerová, sólistka berlínského rozhlasu NDR. Sokolovo v 19,30 hod.
16. května — Koncert houslových sól, písní a operních árií. Účinkují: Miroslav Melkus, konc. mistr opery stát. divadla v Ostravě, Milena Štaffová — soprán, dr. Jiří Volejník — baryton, u klavíru Ad. Vozka, dirigent KDOS Olomouc. Sokolovo v 19,30 hod.
23. května — „Valašsko moje, zdrávo bud!” Účinkuje 35členný krojovaný soubor jedenáctiletky Vsetín v pásmu písní, tanců a veršů. Lázeňská budova v 19,30 hod.

Programy kina „OKO” Hranice na měsíc květen 1959

- 1.— 4. 5. Poslední návrat. Československý — mládeži nepřístupno.
Krátký film: Co nebylo ve snáři.
- 5.— 7. 5. Gabiriiny noci (rozšířený program). Italský — mládeži nepřístupno.
Krátký film: Th. Pištěk.
- 8.—11. 5. Který z nás. Sovětský — mládeži od 10 let.
- 12.—14. 5. Vraký. Polský barevný — mládeži od 10 let.
Krátký film: Pod bar. padákem.
- 15.—18. 5. Hry a sny (rozšířený program). Československý — mládeži přístupno.
Krátký film: Na horkém ledě.
- 19.—21. 5. Solný sloup. Maďarský — mládeži nepřístupno.
- 22.—25. 5. Opust'te letadlo. Anglický — mládeži od 10 let.
- 26.—28. 5. Ulice plná překvapení. Sovětský barevný — mládeži přístupno.
Krátký film: Na řekách Vietnamu.
- 29.—31. 5. Májové hvězdy. Československý — mládeži přístupno.

Hrajeme denně.

Představení pro mládež každou sobotu v 15 hodin.

2. 5. Povídání o pejskovi a kočičce, ČSR — barevný.
9. 5. Medvědí cirkus. SSSR — pásmo.
16. 5. Dobrodružství v Bamsdorfu. NDR — barevný.
23. 5. Námořníkův odkaz. SSSR.
30. 5. Honzíkova cesta. ČSR — barevný.

Vstupné 2 Kčs, mládež do 15 let 1 Kčs.

Každou neděli od 9 do 11,30 hodin nepřetržitý provoz programů kina ČAS.

**PŘIJEDE UMĚLECKÝ SOUBOR
MINISTERSTVA VNITRA**

Letošní zimní sezóna byla celkem bohatá na kulturní pořady. Byly zde zájezdy Beskydského divadla, jedncu i ostravské divadlo, koncerty Moravské filharmonie a připravily občanům našeho města mnohé příjemné večery. Protože zde však bylo málo akcí jiného rázu, trochu veselejšího, zajistil Dům osvěty na středu 27. května t. r. vystoupení Uměleckého souboru ministerstva vnitra, který u nás předvede před svým zájezdem do Berlína svůj premiérový pořad. Uvidíme v něm pestré pěvecké, hudební a taneční vystoupení osmdesáti mladých lidí.

Jistě většina našich občanů přivítá tuto příležitost a vystoupení souboru navštíví.